

Het recht op vergeten en Google

Het is vaste jurisprudentie, voor zowel het EVRM als het Handvest EU, dat bij conflicterende grondrechten “a fair balance” gevonden dient te worden tussen die rechten. Geen van de grondrechten is absoluut en heeft voorrang. De rechter zal op grond van alle omstandigheden van het geval tussen die conflicterende grondrechten een afweging dienen te maken.

“A fair balance” geldt in principe ook tussen het privacybelang van degene die een link verwijderd wil zien in Google Search en anderzijds de gerechtvaardigde belangen van de internetgebruikers die toegang tot de informatie willen krijgen en het belang van de exploitant van de zoekmachine, Google. Omdat via een zoekmachine echter een uitgebreid overzicht verkregen wordt van persoonlijke informatie op allerlei aspecten van iemands privéleven, dient in zo'n geval de privacy belangrijker te zijn. Zonder die zoekmachine zouden de verbanden in die gevonden privé-informatie zeer moeilijk te maken zijn. Er wordt een gedetailleerd profiel van de betrokkene opgesteld, dat de gebruiker ook nog overal op een computer, laptop, i-pad of smartphone kan oproepen. Dus bij een zoekmachine gaat in principe het privacyrecht voor de andere grondrechten.

Gaat het privacyrecht bij een zoekmachine in alle gevallen voor? Neen. Het privacyrecht gaat niet voor als de inmenging in de grondrechten van de betrokkene wegens een bijzondere reden, zoals de rol die deze persoon in het openbare leven speelt, wordt gerechtvaardigd door het overwegende belang dat het publiek erbij heeft om door deze opname toegang tot de betrokken informatie te krijgen. Aldus het Hof van Justitie van de EU in de Google Spain-Costeja-zaak. Het gevolg van deze uitspraak is dat iemand bij een exploitant van een zoekmachine, zoals Google, kan vorderen een link naar zoekresultaten over hem te verwijderen als zijn privacy in het geding is.

De Hoge Raad heeft onlangs toepassing gegeven aan de in het Google Spain-Costeja-arrest gegeven overwegingen. Een crimineel had Google verzocht een link naar specifieke informatie te verwijderen. Google had het verzoek geweigerd.

De Hoge Raad vindt ook dat er “a fair balance” dient te bestaan bij conflicterende grondrechten, maar dat bij het gebruik van een zoekmachine, zoals Google Search, het privacyrecht van de betrokkene voor gaat. Tenzij er bijzondere omstandigheden zijn, die in de onderlinge belangenafweging ervoor zorgen dat de inbreuk op de privacy gerechtvaardigd is. Het feit dat iemand een publiek persoon is of voor het publiek een bijzondere persoon is, zoals een crimineel die een ernstig misdrijf heeft begaan, kan er voor zorgen dat er bijzondere omstandigheden zijn waardoor Google de link naar die crimineel niet hoeft te verwijderen.

Opvallend is dat de Hoge Raad niets zegt over de bijzonderheid van de strafrechtelijke gegevens. Zowel in de zaak van Google Spain-Costeja als in de Hoge Raad uitspraak ging het om geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, die herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon, zoals bedoeld in de Richtlijn 95/46/EG, de Wet bescherming persoonsgegevens (verder Wbp), als ook in de toekomstige Algemene Verordening Gegevensbescherming. In zowel de Richtlijn, de Wbp, als in de AVG staat dat bijzondere persoonsgegevens, behoudens hoge uitzondering, niet mogen worden verwerkt. De hoge Raad zegt er dus niets over. In twee, elkaar tegensprekende, uitspraken van de rechtbanken, te weten Rotterdam en Den Haag, komt dat echter wel aan de orde. De Rotterdamse rechter komt op grond van de overwegingen uit het Google Spain-Costeja-arrest tot de conclusie dat Google strafrechtelijke gegevens verwerkt. Google dient de link naar die gegevens te verwijderen. De Haagse rechter komt op grond van hetzelfde arrest tot de conclusie dat Google geen strafrechtelijke gegevens verwerkt. Dat doet immers de webredacteur van het artikel waarin strafrechtelijke gegevens zijn opgenomen. Google leidt slechts naar dat artikel toe, aldus die rechter. Hoe het precies zit zal toekomstige jurisprudentie moeten leren.

Deze tekst is een samenvatting van het artikel 'Het recht op vergeten en Google' van J. Lousberg en C. Cuijpers. De uitgebreide versie is gepubliceerd in Privacy & Informatie 2017 aflevering 5 blz. 208.

John Lousberg is als docent verbonden aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys en maakt onderdeel uit van het lectoraat Recht en Digitale Technologie waarvan Colette Cuijpers lector is. Daarnaast is zij als universitair hoofddocent verbonden aan TILT – Tilburg Institute for Law, Technology and Society – Tilburg University.